

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 10. avgusta 2017 - Leto XXVII, št. 32

POSTALA SEM PRAVA SLOVENKA

*»Za mene je on največji Porabec«
stran 6*

*Monoštrski tek
stran 12*

*Na papir napišem, gde me najdejo
stran 8*

Porabci na najvišešo slovensko goro?

»Tau, ka je za Armence gora Ararat, Fujiyama za Japanere, Olimp(os) za Grke, je Triglav za Slovence,« je pravo predsednik andovskega kulturnoga in turističnega društva, naš kolega Karči Holec, gda so Porabci letos nazaj prišli z najvišeše slovenske gore. Na paut se je podalo edenajset členov društva, do najvišešoga vréka so prišli štirje.

Triglav je simbol, steri vkupdrži Slovence, gdekoli živijo, zatok je za pohvaliti, ka je v najmenjšoj vesi Porabja, v Andovcaj, »zraso« Mali – Triglav. Naš kolegar Karči je vejndrik v svojom prejšnjom življenji živo nin v plaminaj, ka je ešče zdaj zalübleni v nji, zatok je nagausti na kakšnom slovenskom vrejeku. Dobro je vedo, ka vsi Porabci nigdar nemo prišli na Triglav, zatok je pred leti tak pravo, naj te bar ena skala s Tigrava pride v Porabje. Tak je »grato« Mali Triglav v Andovcaj, steri ma več funkcij. Po enom tali simbolizira, ka Porabski Slovenci, gdekoli živimo, se vküper držimo. (Tau kažejo mali kamni, stere so prinesli iz naši slovenski vesnic pa iz tisti varašov, kama so Porabski Slovenci odšli zavolo dela.) Po drugom tali simbolizira, ka smo Porabski Slovenci tó tau (del) slovenskoga naroda, če rejsan živimo v drugom rosagi. Tau je pa ešče plus, ka dosta lidi, turistov privabi v Porabje, Slovence zatok, ka se čüdivajo, ka išče Triglav na ravnici, če rejsan je »mali«, Madžare pa zatok, ka oni tó vsebole poznajo Slovenijo pa istinski Triglav tó. (Gda so bili letos Porabci na Triglavi, so ranč te bili eni Vaugri iz Debrecena tó.)

Če naš kolega rejsan vej, ka smo Porabci nej narod za v gore ojdti (dostakrat po šali šegau mamó povedati, ka je v Porabji najvišeša gora krtinjek), je zatok v tej lejtaj že precej lidi iz Porabja »spravo« gor na Triglav. Tiste, steri so nej tak batrivni, pogumni pa bar do Kredarice. Več lejt so pejški »romali« od Maloga Triglava v Andovcaj do Triglava, v letošnji ici so se tak odlaučili, ka do šli s Pokljuke do Kredarice pa od tam gor na 2864 metrov viski vrh.

Naj prej v Porabji tó baudejo »pravi« Slovenci, vej pa slovenski pregovor pravi, ka je nej pravi Slovenec tisti, steri v življenji bar gnauk ne pride gor na Triglav.

V Porabji nas je večina eške nigdar nej bila na Triglavi (pa po mojom nigdar nede). Zatok naj za Slovence v Porabji rek (mondás) vela etak: *V Porabji je nej pravi Slovenec tisti, steri bar gnauk nej biu na Malom Triglavi.*

Marijana Sukič

»Ni pravi Slovenec, kdor ni bil nikoli na Triglavu.« Ta stavek sem v času študija v Ljubljani velikokrat slišala. Takrat sem še dvomila, da bom to »nalogo« izpolnila tudi sama. Vedno, ko sem poslušala novice na televiziji in so poročali o tem, da je nek planinec umrl na ekspediciji, sem mislila, le zakaj ljudje po nepotrebnem izživajo usodo?

Odločitev za vzpon na Triglav je padla nekje sredi junija letošnjega leta. Razlogov za to odločitev je bilo več. Že od nekdaj imam nočne more, da sem v veliki višini in se bojim, da padem dol. Strah pred višino sem hotela premagati najprej

pa sva s pomočjo zemljevida začeli hoditi po okoliških gorah. Vreme nama ni več služilo, začelo je deževati in tri

»Zmagala sem!« Moje veselje, ko sem prišla na vrh

»Naša četica koraka.« Porabci in gorski reševalci

aprila, ko sva s prijateljico šli v Budimpešto na plezanje po stenah. Bila je zanimiva izkušnja, ki mi je dvignila adrenalina in bil je dober občutek. Hotela sem dokazati sebi, da znam podreti pregrade in mi je uspelo. Na začetku junija pa sva se odpravili v avstrijski Tragöß, kjer sva občudovali Zeleno jezero (Grüner See). Vreme je bilo lepo, midve pa sva uživali v prelepi pokrajini in naredili fotografije, nato

pihal je veter, bili sva prezebljeni in tudi najini čevlji so bili čisto mokri. Nisva vedeli, kaj naju čaka in na koncu je postal najin pohod pustolovska tura, sva pa preživeli. Zvečer ob osmih sva prišli nazaj do najinega avta. Takrat sem rekla, da nikoli več ne grem na takšen pohod v gore. Čas pa vseeno polepša spomine in doma sem veselo pripovedovala najino pustolovščino svojim znancem. Tudi Karčiju

Holecu, ki je omenil, da tudi letos Porabsko kulturno in

turistično društvo Andovci organizira pohod na Triglav. Ko sem to novico povedala prijateljici, je bila zelo navdušena in je rekla: »Dobro, jaz sem te peljala v Avstrijo na pohod, ti pa boš zdaj mene v Slovenijo.« To so bili predhodni dogodki, ki so vplivali na mojo odločitev. Vedela sem, da je čas, da se soočim s svojimi strahovi. Telesne in duhovne priprave na pohod na Triglav so se začele tri tedne pred dogodkom. Poskusila sem več telovaditi in sem spraševala ljudi, ki so se v zadnjih letih udeležili tega romanja, kako je bilo, na kaj moramo biti pozorni, in če je zadnji vzpon res tako strm. Hotela sem pridobiti čim več informacij, ki sem jih potrebovala za to, da bi se lažje odločila, če bom zmogla plezati do vrha ali samo do doma na Kredarici. Najprej sem mislila, da mi ne bo šlo, ne bom mogla premagati svojih strahov, a v naslednjem hipu sem postala bolj pogumna in sem rekla, da bom lahko naredila. Vpra-

STALA SEM PRAVA SLOVENKA

šanje o plezanju do vrha sem pustila odprto.

vem domu. Okrog tretje ure smo brez kakršnihkoli težav

sem tudi svojo mamo in sem jo vprašala, kaj naj naredim. Mislila sem, da bo rekla, če se bojiš, ostani v koči, ni pro-

stala prava Slovenka. Imeli smo čudovito vreme in razgled je bil enkraten. Seveda smo se slikali pred Aljaževim

planinskega doma, sem dvignila roke in veselo zakričala: Naredila sem!!! Ta občutek je neprecenljiv. Tisti, ki so ostali v domu, so nas že čakali in nam čestitali. Zvečer smo še nazdravili našemu podvigu in tudi zaplesali ob harmoniki. Naslednji dan nas je še čakal šesturni pohod, spust do Pokljuke.

Ta vikend mi je pomenil veliko, ne samo zaradi tega, ker sem premagala svoje strahove, ker sem naredila podvig, ampak tudi zato, ker sem bila v dobri družbi in uživala v prelepem okolju. Zanimivo je bilo videti, da tudi na viši-

Skupinska slika na Kredarici

Pred pohodom sva s prijatelji nabavili potrebno opremo, saj sva imeli že izkušnje in sva slišali, da se v takšni višini vreme lahko v nekaj minutah spremeni.

Romanje porabske ekipe se je začelo v petek popoldne, ko smo se odpravili z avti do

prišli do Kredarice. Vreme nam je služilo, med potjo smo občudovali čare Julijskih Alp. Ko pa sem s Kredarice zagledala mogočno severno steno Triglava, sem rekla: »O moj bog, kam so me pripeljali?« Plezajoči ljudje so izgledali kot mravlje na prevelikih ska-

blem. Njen odgovor pa me je presenetil, ker je rekla, da naj grem gor, ker sem zato šla. Ona me najbolj pozna in je vedela, da bom razočarana, če niti poskusila ne bom. Vse svoje moči sem zbrala in sem se skupaj s tremi udeleženci naše ekipe in štirimi gorskimi vodniki podala na plezanje do najvišjega vrha Slovenije. Pot do vrha je zavarovana z jeklenimi vrvmi in ročnimi klini, so pa bili tudi takšni deli,

Ko smo se vrnili na Kredarico, smo tudi zapeli in zaplesali

kjer smo se lahko oprijemali samo skal. Raven adrenalina se je v mojem telesu z vsakim korakom vse bolj dvigala. Morala sem zaupati vase, premagati strah. Občutek, ko sem stala ob Aljaževem stolpu na 2864-metrski višini, je bil nepopisen. Bila sem ponosna nase in kot pravi rek, sem po-

stolpom, vsak izmed nas je spil požirek šampanjca, naju s kolegico pa so tudi krstili, ker je to navada za tiste, ki prvič stojijo na vrhu Triglava. Od takrat ponosno nosim ime Gorska narcisa. Moram priznati, da me je tudi na poti z vrha do Kredarice bilo strah. Ko sem prišla dol do

ni, kjer ni več trave, še rastejo rožice, ki se borijo za svoje življenje. V takih trenutkih človek vse odklopi, pozabi na vsakdanje probleme, spozna, koliko zmore, napolni baterije in dobi nov zagon. To je treba doživeti. Čeprav imamo slike in video posnetke, spomini so tisti, ki nam ostanejo. Osvojitve najvišjega vrha Slovenije je zame nepozabno doživetje. Zahvaljujem se udeležencem pohoda, da so me spodbujali in verjeli vame, gorskim vodnikom za fizično in duhovno pomoč, Porabskemu kulturnemu in turističnemu društvu Andovci pa za to, da mi je omogočilo, da dosežem ta cilj, ki ga bodo, upam, spremljali še številni novi.

Anita Vajda -
Gorska narcisa
Foto: K. Holec

Na določenih delih so nam pomagali klini

Med potjo smo videli tudi lepe rastline. Na sliki lep primer planike

Planinski dom na Kredarici, v ozadju Triglav v siju vzhajajočega sonca

Pokljuke, kjer smo prenočili v vojašnici. V soboto zgodaj zjutraj smo se kljub neprepani noči podali na šesturni pohod do planinskega doma na Kredarici. Vmes smo naredili postanek pri Vodniko-

lah. Nisem se mogla odločiti, ali bom zmogla do vrha ali ne. Energijo sem še imela, vprašanje je bilo, ali imam zadosti poguma. Člani naše ekipe so me začeli motivirati in spodbujati, poklicala pa

PREKMURJE

Copekov mlin

Zadnja lejta so v Sloveniji – brodim, ka je tak tudi na Vogrskom – trno popularni takši pa ovakši resničnostni šovi. V eni lidgé kújajo, v drugi kelnarijo, v tretji pa se spravljajo s paverskim delom. Šov Kmetija se po neka lejta s televizije Planet seli nazaj k POP TV. Po kratkom premori se seli tudi nazaj v Prekmurje, vej pa so kakšno leto ali dve nazaj oddajo ške snemali, goradjemali na Goričkom, v vesnici Kukeč, zdaj pa do jo na ravninskem tali Prekmurja, približno kilometer kraj od zadnjoga rama v vesnici Mala Polana. Na roubi Polanskoga loga, gé je ena največjih goušk črne jelše v Evropi, stogi Copekov mlin, gnesden ške edini ohra-njeni mlin na potoki Črnec. In okauli toga mlina bau nauvo prizorišče toga resničnostnoga šova, steroga do lidgé leko gledali ške tau gesen.

Pred dnevi so televizijci novinarom notpokazali šest zidin, stere so pouleg mlina gorpostavili. Pauleg gazdije in stale tudi malo bauto in ške vse drugo, ka do v trej mesecaj - telko cajta de se snemo té šov - nūcali tekmovalci, steri do mogli skrbeti tudi za gračenek in živino. Tistoga, steri de gvino, čaka lejpa nagrada, 75 gezero evronov. Nede pa samo gvino zmagovalec, veseli so tudi v občini Velika Polana. Po rečaj župana Damijana Jaklina so že sami steli, ka bi se vrejdvzela okolica Copekovega mlina, samo ka jim je furt sfa-lilo penez. Televizijci so jim zdaj zrikali elektriko, vodau in kable za internetno povezavo, po snemanji pa do ene zidine ostale, tak ka do jih leko dale nūcali domanji lidgé in turisti. Do pa zdaj malo mogli potrpeti vsi, vej pa de do 30. novembra makadamska poštija pri lovskom daumi in palueg Copekovega mlina zavolo snemanja dostakrat zaprejta.

Silva Eöry

PROTESTANTIZEM - ZAČETKI MODERNOGA MIŠLENJA

»V Pomurskom muzeji Mur-ska Sobota smo stajli ranč tak svetiti 500. oblejtnico reformacije. Znali smo, ka

Na soboškom gradi leko vidimo predmete protestantski duhovnic pa vörníc

knige pa literaturo nutpo-kaže knjižnica, umetnost pa galerija - tak se nam je narodila ideja o ženskaj v reformaciji,« je začnla pripovejdati direktorica soboškoga muzeja Metka Fujs, gda smo go nej davnik gorpokali na gradi. Pelala nas je v tōrem, gde smo leko v ednoj sobi vidli dosta vsega: gvante ženski duhovnic (med njimi sodačkoga), Sveta pisma, spomine na konfirmacijo ali škeri za Božo službo. Razstava avtorice Metke Fujs z imenom »Ženske in reformacija« nutpokaže, kakšo velko spremembo je v gledanje na mesto žensek pripelala največša prenauva krščanjske vōre.

Ženska tema je tistoga ipa nej tak važna bila,« je tomačila zgodovinarica. »Reformacija je stajla prenauviti vōro, téme so bile teološke, šlau je za reformo Matere Cerkve. So pa radi gučali: 'Cerkev je vsikdar v reformeranju', ka je istina za pitanje o ženskaj tō. Ženske so v cajti reformacije napravile veuki stopaj naprej, vej so se pa leko začnle včiti, s pomočjauw včenjá pa dobiti vekšo znamenje v družbi.« Kak avtorica razstave pravi, eške gnesden samo gučimo o enakopravnosti (egyenjo-

gúság). Eške itak gestejo situacije, v šteraj je gnakost nej vsikdar istina. »Pokazati mesto žensek v družbi

je leko tema edne kisnejše razstave, zdaj smo se odlaučili pokazati mesto žensek v Cerkvi ali kauli cerkve,« je zaključila Metka Fujs.

V cajti reformacije so gratale ništerne ženske (ali žene) sploj važne. »Žena reformatora Martina Lutera, Katarina von Bora, je pomagala možej: zberala je na priliko peneze za njegvo gibanje,« je pripovedjala soboška di-

nala je Sveto pismo. Pelala je držino: z možaum sta mela šest svoji pa štiri druge mlajše.« Katarina von Bora je prej vodila eške kolegij študentov, depa edno menjšo pivovarno je tō prejk mejla. Gda je napreprišo beteg kolere, je pelala špitale. »Živela sta pravi protestantski zakon, v šterom sta si mauž pa žena raztalala delo,« je vōpostavila Metka Fujs.

Deklam so že protestanti na Slovenskom tō več mogaučnosti dopistili: »V slovenskoj reformaciji je že Primož Trubar v svoji 'Cerkovni ordningi' iz leta 1564 dojs-piso, ka aj se včijo vsi, aj v šaulo dejo vsi: včiti je trbej te mlade hlapčice inu deklice, purgarske inu kmetiške otroke'. Ino dekličine' - kak pravi, tau má velko znamenje,« je na znanje dala avtorica razstave.

Na Slovenskom se je protestantizem najduže gordržo v Prekmurji (Slovenskoj krajini). »Na Vogrskom je bila vekša vōrska toleranca, prautireformacija je protes-

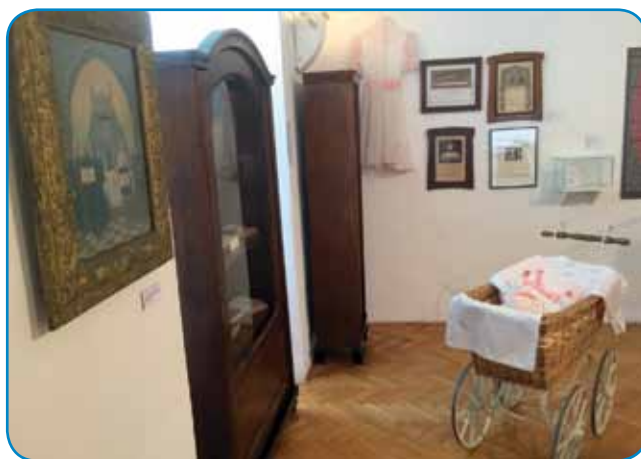
luteranske fare pa so zvūn Prekmurja.«

Zanimivo je na razstavi videti črne méšne gvante protestantski ženski duhovnic. »Prve ženske so si tau službo odebrale med emigranti v Meriki, že v 18. stoletji. Venak so nej meli zavolē moškov,« pripovejda avtorica razstave. »V Evropi so služile oprvin na Nemškem, Švedskom ino Slovaškom, pa tau eške samo na srejdji 20. stoletja.«

Prva duhovnica v Sloveniji Jana Kerčmar je prišla dje-nau s Slovaškoga, oženila se je s prekmurskim duhovnikom ino v Jugoslaviji živejla od leta 1977. »Prvi dve Slovenki, šterivi sta bili posvečeni v evangeličanski duhovnici ino dobili svojo gmajno, sta bili Simona Prosič Filip ino Violeta Vladimira Mesarič. Prva je zdaj duhovnica v evangeličanskoj cerkvenoj občini Gornji Slaveči, Vladimira Mesarič pa je naša prva sodačka duhovnica. Je namestnica sodačkoga vikara pri Slovenskoj vojski, prostovolno pa dela v cerkvenoj občini v Maribori.«

V prekmurski Motvarjevci najdemo kalvinistične vörnike. »Tau je edna sama kalvinska fara v Sloveniji. Je vogrska krajina, tam živé madžarska narodna skupnost. Duhovnica Emőke Rozgonyi je žena duhovnika tō, ino že sploj lepau guči slovenski. Dosta slovensko-madžarski programov drži za mlajše.«

Drüge važne ženske v protestantski faraj so žene duhovnikov. »Dostakrat so vōnavčene, majo svoje službe, depa v svojoj fari ostanajo vsikdar ,gospé fararce'. Z veseljom dajo kakše tanače, pomagajo v cerkvi pa skupnosti.« Najbole erična takša ženska je v Prekmurji bila Frida Fichtmüller Kovač, nam je raztomačila Metka Fujs. »Bila je žena duhovnika v Gornji Slaveči. Sploj lepau

Slika, štera igra (z lejeve), gvant za konfirmacijo (na stenej zdravan), gvantek za krstítke (s prave vu vozički)

rektorica pa cujdala: »Njija zakon je biu idealni protestantski zakon. Luter je biu dober profesor, voditel reformacije. Katarina pa je bila nekdešnja apatica, štera je vō s klauštra staupila. Bila je vōnavčena, vej so pa bili klauštri tistoga ipa edno samo mesto za žensko včenjē. Štela je latinski, poz-

tante nej tak brž poklačila kak po avstrijski krajinaj,« smo zvōdali od zgodovinarke. »Gnes je največ protestantov djenau tū pri nas, šteri pa živejo indrik po Sloveniji, so zvekšoga s Prekmurja táodišli. Tū mamo evangeličane, kalvince, binkoštnike, baptiste pa eške drüge protestante. Samo tri

A O ŽENSKAJ

je znala pisati pa dosta dobroga je napisala. Pisanja so ji vödali v cerkveni pa drugi novinaj. Napisala je dva romana, rokopise najdemo v soboškoj knjižnici.»

Na maloj razstavi na gradi v Murskoj Soboti leko preštêmo dosta napisanoga na tablonaj na steni, zvün toga pa si leko poglednemo dosta predmetov (tárgy) tő, štere so dühovnice pa vörnice nücale pri Boži službaj ali domanjoj molitvi. »Največ vsega so nam dale naše dühovnice: svoje gvante, kelihe, Sveta

Uniforma sodečke dühovnice V. Vladimire Mesarič

pisma, ka nücajo v cerkvi. Od lüstva pa smo dobili na priliko molitvenike, v štere so pisale eške njine babice pa mamice.» Dosta predmetov je prišlo od gornjeslavečke dühovnice Simone Prosič Filip, je povödala avtorica razstave. »Tau je družina, štera je zvünredno navezana na cerkev. Majo eden gvantek za krstitke, šteroga znautra družine vsikdar na pausado davajo. Gvant za konfirmacijo tő fejst skrb majo.»

Razstava o ženskaj v reformaciji nam pitanje vörške prenaue pokaže s spoj ovaškoga gledanja. Vrejdno si je vzeti čas, pa v törmi murskosoboškoga grada do 19. novembra spoznati začetke mišljenja o tom, ka je Baug Adama pa Evo za gnakiva stvauro.

-dm-

Zgodovinski dnevi v Monoštru

V Monoštru so na koncu julija že petnajstič priredili Zgodovinske dneve, ki so v spomin na monoštrsko bitko (1. avgust 1664). Prireditve in programi so bili zelo raznoliki, obiskovalcem so ponujali razstave o kulturni dediščini Monoštra (cistercijani) in širše okolice (lončarstvo iz Magyarszombatfa). Najbolj

fascinantni del Zgodovinskih dnevov je nedvomno povorka v kostimih iz časa bitke.

Ob predstavitvi srednjeveških vojaških večšin so obiskovalce razveselili tudi razni glasbeni programi,

med njimi tudi srečanje in koncert pihalnih orkestrov, na katerem so nastopile tudi mažoretke s Slovaške. Skupina Crystall je pred slabim mesecem osvojila prvo mesto na Evropskem prvenstvu mažoretk.

L.R.H.

V gastronomski bitki zmagala Vzorčna kmetija

Spremljevalni program Monoštrskih zgodovinskih dnevov je bila gastronomska bitka posameznih restavracij,

ki so ponujale značilne jedi določenih narodov, ki so sodelovali v monoštrski bitki leta 1664. Med 28. in 30. julijem

je restavracija Club 3 ponujala madžarske jedi, Café Corso nemške, restavracija monoštrskih term turške, restavracija Andante avstrijske, Vzorčna kmetija z Gornjega Senika pa slovenske. Rezultat je temeljil na točkovanju gostov. Največ točk je dobila Vzorčna kmetija, vodja RA Slovenska krajina Andrea Kovač je listino za zmago in kuhalnico prevzela od župana mesta Monošter Gáborja Huszárja.

Foto: Ferenc Bana
L. R. H.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Menje dobimo

Kak v cejlom rosagi tak v Železni županiji se po bautaj vsigdar večkrat leko srečamo s tejm, ka pri dosti artiklaj majo menšo količino spakivano. Cejne se ne zdigajo, bola je količina menša, zato pa vsigdar menje nesemo domau za iste pejnaz. Tau se še zdaj ne vej, če s tejm kúpce naurijo, dapa ka je nej etično, ka delajo, tau je gvüşno. Na tau firme tak pravijo, ka one tau zato delajo, ka neškejo cejne zdigati, zatok raj menje pakirajo.

Tau se je nej zdaj začnilo, liki že pred lejtami, tak pomalek, na gnesden pa že skur nega tašoga zapakiranoga blaga, gde bi se vsebina nej zmenšala. Ka je nadležno, ka so te začkone (vrečke) pa pločevinke tak naredli, ka lüstvo tau ranč vpamet ne vzeme, tau misli, ka pau kile ali kilo blage nese domau, pa samo te vzeme na pamet, da vövlje ali sipa, ka je menje. Pri soku namesto dva litra samo 1,75 litra dobiš, pri vrnjom mlejki, kefiri namesto dva decija samo 1,5 ali 1,75. Pri papirnati robčkaj, gde bi stau falatov moglo biti, je samo 90. Pa ranč tak, sto cigaretline küpi, namesto dvajsti samo 19 leko taspacka. Tak ka če v bauto demo, vse, ka küpimo, poduploma poglejmo, zato ka ovak nas naletja »znaurijo«. Dapa ka aj poglednemo, če v bauto demo, cejno ne moremo, zato ka tista se nej spremenila, količino, vsebino tő ne vidimo, zato ka tašo vrečko, škatlo pa pločevinko nücajo, štere naše oči optično znaurijo. Če gvüşni ške mo biti, kelko košta en kilogram, liter, deset dejk s tistoga, ka küpti škemo, te najbaukše, če ne gledamo cejno konkretnoga artikla, liki ceno na enoto določenega artikla (egységár) poglednemo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Ruska kapelica

Po lanskem vrhuncu, ko se je tradicionalne spominske slovesnosti ob stoti obletnici postavitve Ruske kapelice pod Vrščem poleg slovenskega političnega vrha udeležil tudi ruski predsednik Vladimir Putin, je bil tokratni dogodek spet običajna slovesnost, ki se je udeležilo 700 ljudi. Navzoče je nagovoril slovenski zunanji minister Karl Erjavec, častni pokrovitelj spominske slovesnosti pri Ruski kapelici. Povedal je, da je v zadnjih desetletjih postala simbol prijateljstva med slovenskim in ruskim narodom, državi pa sta v tem obdobju vzpostavili visoko raven sodelovanja. Gospodarska menjava med Slovenijo in Rusijo je kljub omejitvam v prvem trimesečju letos zrasla za petino, je bil zadovoljen minister. Ruska kapelica, za katero skrbijo domačini iz Kranjske Gore, po njegovem izkazuje človečnost, ki je danes vse bolj redka, in hkrati predstavlja pomembno vez med obema narodoma. Nikolaj Nikiforov je izpostavil skrb domačinov za kapelico, ki je simbol miru in razumevanja. Dodal je, da ne pozna druge države ali podobnega dogodka kje drugje, ki bi se ga redno udeleževali visoki ruski politiki.

Letni dodatek za upokoјence

Upokoјenci so zadnji dan v juliju poleg pokojnin prejeli tudi letni dodatek. Letos so do letnega dodatka upravičeni vsi upokoјenci, izplačani dodatek pa je bil od 90 do 400 evrov. Najvišji je šel v roke tistim s pokojnino do 430 evrov, najnižji pa tistim, katerih pokojnina je višja od 760 evrov. Med upravičenci, ki jih je letos približno 118.000 več kot lani, je približno 588.000 upokoјencev in približno 16.500 invalidov.

Karel Dončec je biu zadnji porabski lončar

»ZA MENE JE ON NAJVEKŠI PORABEC«

Karel Dončec je biu zadnji slovenski lončar v Porabji. Mrav je pred petnajstimi leti v špitali v Kermedini. Drugo leto mo se spominjali stauletnice njegovega rojstva. Tau je biu povod, ka se ob pomauči njegvoga vnūka Akoša in sausedice Ilone Laczó, rojene Gašpar, spaumnimo toga eričnoga Porabca.

»Moj dedek je biu majster nad majstrami. Tak tūdi v Sobočki vesi (Magyarszombatfa), gé se je on za lončara včiu, pravijo. On je znau takše oblike, takšo ornamentiko, delati, stere gnes niški lončar med Müro in Rabo več ne vej delati. Naše slovensko lončarstvo v Porabji je držo na visikom nivoji. Leko ka povejo, ka sam ges pristranski (elfogult), samo za mene je on najvekši Porabec, najvekši porabski künstlar, steri ma mesto tūdi med najvekšimi Prekmurcami, kak so bili Kūzmič, Pavel, Vrečič. Za mene je Porabje in Prekmurje eno pa isto, vej pa mamu isti gezik in šege, samo granica nas je razlaučila,« mi s krepkim glasom povej Akoš Dončec in cujda: »Mama mi večkrat pravi, ka se ge tau korim, ge pa njoj samo pravim, ka se ne korim, samo

ške cujda: »Gda sam ges mala bila, so se oni s tistim bole spravljali, ka so tržili. Kipiivali in odavali so, tak konje kak krave, tūdi pujceke. Lončar-

Akoš Dončec

sko delo so začnili sredi petdesetoga leta. Ges ške vejim, ka so tū iz Števanovec vozili ilojico. Najprva so črepnje redili, pa

rada spaumni, kak je lepau bilou gledati Karla Dončeca pri njegovom lončarskom deli: »Tau se nam je vidlo, kak so oni z nogauv gnali šajbo, te

pa te kak so tisto, ka so napravili, not klali v peč in kak je vrauč bilau, gda so te vöbrali iz peči. Furt so takša dukša drva meli krejdi djano. Tista nej samo eno leto, dve leti pa ške več so mogla stati, ka so te z njimi leko žgali.«

Po vnūkovi rečaj je biu njegov dedek trno flajsen in vrli človek. Meu je ške brata Števana, steri je kesnej odišo v Kanado. Njegovi va stariša (Karel Dančec in Ana Talaber) sta mladiva mrla. Dva brata je te k sebi vzeu njūni stari oča Števan Dančec. »Prva je moj dedek steu biti sabau. Samo te je eden lončar iz

Števanovec, Karel Kūrnjek, njemi pravo, ka naj ide za lončara. Tūdi ges sam se škeu tau delo navčiti, pa me je nej steu včiti. Sigdar je pravo, ka je nebesko žmetno lončarsko delo. Moj oča, Karel Dončec mlajši, se je navčo za lončara v Varaši, v obrtniški šauli, rej-san pa njemi je dedek pokazo osnove, vižgo pa je napravo v

Monoštri. Tak se mi vidi, ka on je biu malo lūbosumen, pa se je bojo, ka bi bili moguče ge pa mojiva dva brata baukši lončari, kak je biu on. Ge sam ga nikdar nej škeu premagati, ge bole šken pisati in raziskovati,« raztolmači Akoš Dončec in povej, ka je, gda je dedek ške živo, furt dosta lūstva prišlo k njim, tūdi erični lidge so odili. Ške gnesden, če koga paut zanese k njin, njemi pokažejo priznanja in neka njegovih del, stera so ostala: »Dejdek je meu dve peč. Samo menša je ostala, vekšo so vničili, ka tam zdaj mamu kotel za centralno kurjavo. Dejdek je pravo, ka je vekšo peč trbelo dva dni kūriri, menšo pa samo pou dneva.«

Na konci si z zanimanjon poglednem fotoalbum, v sterom je dosta zanimivi kejpov. Na enom Karel Dončec ponosno stogi pouleg svojoga auton.

»Tau je auto lada, steroga je

Ilona Laczó

bole krepki glas mam. Takšoga je meu tūdi moj dedek. Melodično je znau gučati. On je biu živi dokaz, ka je naša prekmurščina, naš gezik, lej pa rejč.«

Ilona Laczó (njeni oča je biu bratranec Ane Gašpar, mame Karla Dončeca) tō pravi, ka »gda je on gučo, je mauč z njega šla. Gda smo mi v Ritkarovci delali, tam smo meli grünt, smo do ta čūli, ka so oni doma gučali«. Sausedica

so tisto v Budapešt vozili. V Varaš so pelali s konji, pa so te na cug goredjali. Sledkar so te že drugo tō delali. Pa te v Varaš vsakšo soboto na plac, ob pondelkaj na senje v Kermedin, pa na drugo senja tūdi. Mi smo tōj skrak bili, pa smo mlajši furt ojdli gledat, ka delajo. Dosta so delali, tūdi na gazdiji. Orati njim je nej trebalo, sejali pa so, maro so meli, en cajt tūdi konje«.

Ilona Laczó se ške gnesden

Lončeno kropilnico v kapelici, steri je dala zidati družina Oreovec, je napravo Karel Dončec

trno rad meu. Gda je mrav, je auto tūdi fertig grato. Njegova dūša je tūdi vōšla. Meu je ške eden auto, warburg, steroga je na lotoni daubo. Gda je biu dež ali sneg, je furt šau s tistim, nej z lado,« je ške raztolmačo Akoš Dončec.

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebnih arhiv Akoša Dončeca

»Pokazati javnosti, da smo enakovredni«

Na začetku letošnjega aprila so se v razstavnem prostoru monoštrskega Slovenskega doma s svojimi umetniškimi stvaritvami predstavili člani Likovne sekcije pri Zvezi paraplegikov Slovenije. Z vodjem ustvarjalske skupine Metod Zakotnikom smo se pogovarjali še pred odprtjem nevsakdanje razstave. Škofje-loški ustvarjalec je po padcu z

njem arhitektonskih ovir za invalide.«

- Kakšne umetniške interesne dejavnosti izvaja Zveza paraplegikov?

»Moram se pohvaliti: likovna sekcija pri Zvezi deluje že vrsto let. Članov nas je preko trideset, ki ustvarjamo na vseh področjih - najsi bo to grafika, risba ali slikanje z oljem na platno. Naj ome-

nim še tehnike akvarel in pastel oziroma lesene skulpture naših kiparjev. S pomočjo teh aktivnosti čutimo, da smo lahko še dejavni na številnih področjih. Dosegamo zelo zavidljive rezultate v Republiki Sloveniji in tudi izven naših meja.«

- Kdo so člani vaše likovne sekcije in kaj jih združuje?

»Naš cilj je, da ostanemo ustvarjalni.

Ustvarjamo z namenom, da bi zapolnili prosti čas in da bi se z likovnim izražanjem, s svojimi likovnimi izdelki predstavili ostalim ljudem. Radi bi dosegli, da ne bi bili zapostavljeni kot invalidi in javnosti pokazali, da se lahko s svojimi deli ravno tako izražamo. Še posebej pa bi rad pohvalil res težko gibalno ovirane, ki slikajo z nogami ali tudi z usti.«

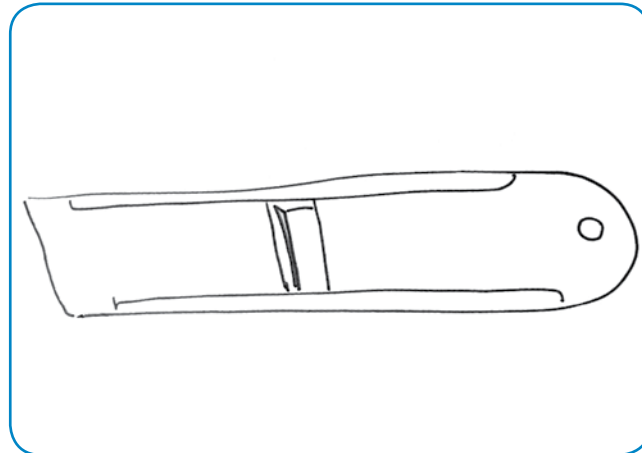
- Kakšen okvir za te dejavnosti ponuja Zveza?

»Zveza paraplegikov deluje na ravni Republike Slovenije, sestavlja jo devet članic, to so pokrajinska društva. Zveza prireja štirikrat na leto enotedenske likovne kolonije, razen teh imajo posamezna društva enodnevne likovne delavnice. Pri izvedbi teh dejavnosti nam poma-

V künji inda in gnes (31)

Ribaš (1) – strgalnik – reszel, gyalu

Z ribašom so vertinje ribale djabka za reteše, kapüsto, repo, tikvi za reteše ali čuspajz, (h)ren, aubrike in kaj drügo. Ribaš je biu sprvoga lesena deska, samo zobce ali naužic je emo s pleja. Sledik je biu menjši gnaki s pleja ali je emo štiri strani s štiri fele zobcami.

Gnes z mašini na elektriko (robotgép) leko ribamo v modernoj künji.

Marija Kozar

gajo mentorji, ki so priznani na svojih področjih.«

- Kako mentorji vodijo posamezne delavnice?

»Pomembno je, da se vzpostavi kontakt med mentorjem in ustvarjalcem. Oni nas usmerjajo, poglobijo se v vsakega posameznika. Točno vidijo, kaj komu leži in mu dajo predloge. Tako se izpeljuje ta program.«

- Ali imate dovolj možnosti za predstavitev preko razstav?

»Zelo smo prepoznavni z osebnimi razstavami, samostojnimi predstavami

članov. Prirejamo pa tudi skupinske razstave kot na primer to v Monoštru. Prav tako smo uspešni na mednarodnem področju. Ob tem sodelujemo na natečajih 'Zlate palete' pri Zvezi likovnih društev Slovenije, ki vsako leto razpiše natečaje na tri različne tematike, v različnih tehnikah. Moram se pohvaliti, da sem sam v letu 2006 dosegel priznanje Zlate paleta na področju grafike.«

-dm-

... DO MADŽARSKE

Avgusta bodo družine dobi-le podvojen otroški dodatek

Začetek novega šolskega leta pomeni za družine z otroki precejšnjo finančno obremenitev. Prav zaradi tega se je vlada odločila, da bodo dobi-le družine v mesecu avgustu družinski dodatek dvakrat, je povedal na tiskovni konferenci državni sekretar Ministrstva za človeške vire Bence Rétvári. Avgustovski dodatek dobijo družine – po ustaljeni navadi – na začetku meseca, septembrskega pa proti koncu meseca. Dodatno pomoč bo tudi v tem, da bodo učenci – od prvega do devetega razreda – dobili vse učbenike brezplačno.

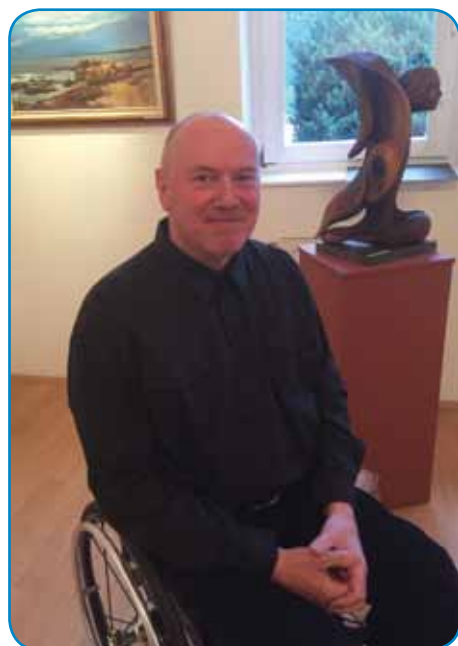
Spominjanje na holokavst Romov

»Nobeden nima pravice do ločevanja ljudi na podlagi njihove rase, kulture ali vere,« je rekel Miklós Beer, škof škofije Vác na spominski slovesnosti, ki so jo priredili ob obletnici romskega holokavsta, prejšnji četrtek. »Moramo se boriti zoper vsa prizadevanja, ki bi ponovno lahko pripeljala do oživitve rasne teorije,« je poudaril škof.

Ponoči z 2. na 3. avgust leta 1944 so nacisti ubili več kot tri tisoč Romov v koncentracijskem taborišču v Auschwitzu, Svetovna zveza Romov se je leta 1972 odločila, naj bo ta dan spominski dan romskega holokavsta.

V sredo, 2. avgusta, so spominsko slovesnost priredili tudi na sedežu Državne romske samouprave in pri spomeniku romskim žrtvam holokavsta.

Poslanec socialistov, Rom László Teleki, se je romskega holokavsta spominjal na samem kraju v Auschwitzu, za tisk je izpostavil, da obstajajo države, kjer je prisotna segregacija Romov, ki jo srečujemo v šolstvu, v pravici do stanovanja, v zaposlovanju in nenazadnje tudi v zdravstvu.

Vodja Likovne sekcije pri Zvezi paraplegikov Slovenije Metod Zakotnik poudarja, da je slikarstvo zanj življenjska opora in izziv

višine priklenjen na invalidski voziček že 24 let. Nekdanji komercialist se je z likovno umetnostjo spoznaval ob risanju novoletnih voščilnic, kasneje pa je obiskoval likovne delavnice pri Zvezi. Veliko veselja mu prinaša košarka na vozičkih in delovanje na socialnem področju.

- Gospod Zakotnik, kakšna organizacija je vaša Zveza in kaj so njene pglavitne naloge?

»Zveza paraplegikov Slovenije združuje ljudi s poškodbo hrbtenjače, ki smo večinoma priklenjeni na invalidski voziček. Naša Zveza izvaja posebne socialne programe, kot so asistenca invalidov, prevozi paraplegikov ali šport invalidov. Obenem se trudi za kompenzacijo invalidnosti, med drugim z odpravlja-

Na papir napišem, gdé me najdejo

Vnückina Ana (Németh Sándorné) so se na Gorenjom Seniki naraudili, zdaj pa v Varaši v bloki živijo. En čas so živeli na Dörgicsi tő, nejdaleč kraj od Balatona, dapa oni so nazajprišli v rojstno krajino. Zdaj so že sami, zato ka mauž je mrau, tri dekle so se pa že voodnesle z družinske gnejzde. Dapa kak so mi pripovedjali, oni so doma nej dosta, zaman so že v penziji, zato ka delo majo zavolé. V več mejstaj pucajo pa majo edno veliko njivo pri Rabi, gde vsefele pripauvajo. Gda sem se tam mimo pelo, te so ranč prejk pauti leteli z edno kantlov pa z meklao, pa te mi je na misli prišlo, ka bi bilau, če bi se malo pogučavo z njimi.

- Ana, kak leko tau vročino v bloki vözdrži, gde je bola vraučé kak po vesi v rami?
»Bola vraučé je gé, dapa ge rada mam vročino, mena je tau nej taša nevola. Ništrni se čednijo, ka tau vročino že nej vöprestati, dapa ge sem taumi rada, zato ka nej se trbej tak nasé dejvati. Ge sem včena k vročini, zato ka doma je vleti dosta trbelo na sonci delati, tašoga reda sem si taši mali vacalejk gorzvezala na glavau pa tau te je malo obranilo.«

- Vidim, ka dosta aubrik pa paradajsa mate, tau ste vse vi pripauvali?

»Tam pri Rabi mam edno njivo pa ge sem tau tam pripauvala, tau je nej tak skrak, zato pa z biciklinom se pelam. Če kaj dolapoberem, te tau gornakladem pa domau pripelam, če je kaj malo, dapa če kaj več nakladem, te ga tiskam.«

- Njivo zdaj v tau vročini nej trbej polejvati?

»Kaj bi pa nej trbelo, tam saused ma stüdenec pa te od tistec nosim. Samo tau, ka dosta trbej ga goniti, zato ka ge ponücam vodau, tisto te

ge nazaj poženem. Tam geste edna taša velka posauda pa tam je voda notra, včasim sem naredo tašo, ka sem vse taponücala. Te pa tak natenki teklo s stüdenca, ka sem vejn dve vöre mogla goniti, dočas je puna gratala. Te stüdenec je taši na cejv, tau je tak kak edna pumpa, kak goniš tak gora pa dola odi pa te tak voda teče.«

- Tü pri Rabi zato baukšo zemlau mate, kak doma na Gorenjom Seniki bila, nej?

»Ta moja njiva je nej dobra, zato ka taša ilovica je, gda je süjo, te je taša kak patan, gda je pa meko, te pa taša kak krpöca. Ka smo tam meli, kak je šaula Széchenyi, tam je dobra bila, taša fajn raja pejsečna.«

- Ka vse mate posajeno?

»Dosta graha (borsó) pa lüka mam posajeno, te še česnek, aubrike, krumpline, tikvi, paradajsa, parpeu pa

pomagat, tak ka dosta časa nemam. Včasim mam čas, včasim ga nemam, te si ga tak moram vzeti, dapa gda

Ana v varaškom stanovanji, na stenej kejpi njeni vnukov

sem doma, te vsakši den vöpglednem na njivo.«

- Ka ste zdaj vanej na njivi delali?

»Zdaj sem aubrike dojbrala pa parpeu, paradajsa pa aubrike sem polejvala, zranja

Zdavanjski kejp z Gorenjoga Senika

rauže, tak ka vse mam, ka nam trbej. Gda sem doma pa čas mam, te vsakši den sem vanej na njivi.«

- Vej pa vi ste že v penziji, kak tau ka nejmate časa?

»Zato ka vsefela delam, na Senik odim okapat, te gor man vzeto še za tri lidi v bloki, ka stube (stopnišče) pucam, deklam trbej titi kaj

mo pa lük vöbrala. Tak vögleda, ka letos lejpi pauvbaude, krumplinge so fejst lejpi gé, paradajsa tő, zdaj najbola zrejli pa aubrike sem tő dosta dojpobrala.«

- Ka te s tejmi aubrikami delali?

»Ta je skladem (vložim je) pa te je na Gorenji Senik nesem, deklam dam, sausedkinji

dam, tak ka ge je zvekšoga razdelim, zato ka tü v bloki nejmam telko mesta.«

- Kama, k komi odite na Gorenji Senik?

»Tam mam dve tetice pa edno sestrično, tak ka k tej trejm odim. Na keden gnauk gvüšno, ka dem, dapa če delo geste pa okapati trbej, te še večkrat. Ge rada okapam pa ge sem se k taumi vcujnavčila, zato ka gda sem mala bila, sem furt delala. Zdaj, gda je taša vročina, zdaj rano zazranka ali večer okapam, ranč tak, kak smo tau prva delali. Istina, prva taše vročine nej bilau kak zdaj, gda je tak strašno vraučé.«

- Kak mate telko mauči, ka tau vse ladate delati?

»Tau se človek tak vcujvzeme pa te tau tak dela, zato ka če ne delam, te samo tü doma sedim pa bola trüdna grata, kak če bi delala.«

- Sami ste ostali doma?

»Sama sem, dapa tri dekle mam pa devet vnukov, vsakša dekla ma svoj ram, dve se v Varaši držita, edna pa v Traušči. Prvin, gda sem še več časa mejla, sem več odla k njim, zdaj bola one pridejo k meni. Tak ka meni niške ne zapovejda, ka aj baude obed. Pa te stanem pa ležem, gda škem. Ge tü mam eden papir, pa te deklam gornapišem, ka gde me najdejo. Vsakša ma klüč, te pridejo, gda škejo. Če kaj spečem, te najdejo, kaj spiijejo pa te dejo tadale.«

- Gde ste vi delali?

»V židano fabriko sem odla delat, dočas so go nej zaprli, te sem pet lejt v gimnaziji pucala, potistim ranč tak pet lejt v hoteli Fregat, naslejdne pa v hoteli Dublin. V tej mejstaj je dosta trbelo delati, dapa dobro je bilau.«

- Od steroga mau ste sami?

»Leta 1989 mi je mauž mrau, te so že mlajši tő oženjeni bili, pa te od tistoga mau sem sama, ovak sva pa petrestilejt bila vküper. On je nej Slovenec biu, on je na Gorenjom Seniki biu sodak, pa tak sva se te spoznala, ovak je pa više Balatona iz kraja Dörgicse biu doma. Ge sem tam pet lejt tő živela z možaum, pa te sva domau prišla, zato ka je moja stara mati prajla, aj ne ostanem tam, ka sto vej, kak de mauž, pa te naslejdne sama ostanem. Tak smo tü v Varaši na tanács (občina) šli pa smo se dali gornapisati, ka ram prosimo. Tü so začnili zidati pa tak smo te tau stanovanje dobili.

- Zdaj, če bi ram leko mejnili, nazaj bi šli na Gorenji Senik?

»Če bi mujs bilau, bi šla, če nej, te bi ostala, zato ka tü vse paulek mam, baute, cerkev. Pa ka tü mena fali, nika nej. Leko se veselimo, ka vsigdar se kaj dogaja, ka leko pogledne. Ge sem taša, ka ge vse poglednem, zdaj so tő kak fajn bili tej zgodovinski dnevi. Pa gda mi Sloveneci mamo kaj, tam sem ge tő vsigdar tam gé.«

- Na Seniki ste tak nej meli priliko odti na programe.

»Kaj nej, na Seniki je fajn bilau, zato ka je dosta balov bilau, pa v soboto pa v nedelo smo tő sir ojdli. Zato pa mena tau tak fejst falilo, gda sem male mlajše mejla pa sem nej mogla nikan nej titi. Doma na Seniki sem fejst aktivna bila, spejvala sem v zbori, pa plesala v folklori, tak ka mena je tau tü v Varaši sprovoga vse fejst dojdlo. Zdaj je že dobro, zato ka vsakša hčerka ma svojo družino, ge pa ta dem, kama škem.«

Karči Holec

Narodjenje samostojne Slovenije

V Jugoslaviji je bilau na začetki 90-i lejt vsikdar menje mogaučnosti, ka se zglijajo. Slovenska koalicija DEMOS se je odlaučila, ka dosegne samostojnost (önállóság) Slovenije, pri tem pa so go v parlamenti pomagale opozicijske stranke (s preminaučoga sistema) tō. V prišesnji mejscaj so z zakoni krepšali mauč Slovenije prauti zveznim jugoslovanskim organom, dali pa so že idejo za tau tō, ka aj bi vkūpni rosag v méri vrazmo ūšo. Prauti fundamentalnim reformam pa so bili srbski političari kauli *Slobodana Miloševića* ino Jugoslovanska ljudska armada. Hrvati so tō stegli ejkstra biti, situacija je vsikdar ūša bila, v svajūvanji je vsikši sto pokazati svojo mauč.

Slovenski parlament se je odlaučo, aj vsi državljani v Sloveniji povejo, kakša aj baude bodaučnost rosaga. Na plebisciti (népszavazás) 23. decembra 1990 je 88,5 procentov lüstva dalo glas za samo svojo Slovenijo. Vlada *Lojzeta Peterleta* je mogla tak v pau lejta pripraviti zakone za razvezūvanje.

Slejdna vlada »drūge Jugoslavije« je nej mogla staviti krizo, inflacijo pa lagvo gospodarstvo. Slūžb je nej bilau, penezge (»dinari«) so vsikdar menje velali. Ništerni slovenski političari so pravili, ka bi več nej bilau slobaudno nutplačūvati vu vkūpno palacko. Nut so steli pelati svojo slovensko valuto.

Problemi so bili s privatizacijov tō, vnaugi so go nej steli brz ino radikalno napraviti. Rosag bi rejsan grato bole krepk, de bi pa prej prišla socialna kriza. Pomalek je Slovenija začnila zgūblati jugoslovanski trg (piac), zatok se je slabšala industrija tō.

Slovenija je moglaskrbmeti na svojo varnost ranč tak. Jugoslovanski sōdačiji so se nej vidle slobaudne volitve (választás) pa ka so stare komuni-

tarske političare vōminili nauvi. Generalštab JLA je majuša 1990 sōdačke škeri slovenske Teritorialne obrambe (területvédelmi erők) zaprla v zidine armade, ništernim slovenskim sōdačkim prejdnom pa se je prišikalo nika nazajdržati. V geseni 1990 je slovenska oblast prejkvzela vodstvo cejle Teritorialne obrambe, začnila je grtūvati nauva slovenska sōdačija. Ta se je decembra 1990 oprvin nutpokazala pa tak svedočila, ka se na osamosvojitvev pripravla s sōdaki tō.

Marcuša 1991 je Slovenija gorenjala pošilati pojbe v Jugoslovansko ljudsko armado. Gda je pomalek sfaldjavo cajt za vōzglasitev samostojnosti, sta bili na Slovenskom dvej sōdačiji: jugoslovanska s

najbole poslušali sausednji rosagi (med njimi Madžarska) pa ništerne republike Sovjetske zveze. Najbole je situacijo razmila Nemčija, štera se je po »ladnoj bojni« pá zdrūžila ino pripoznala pravico vsikšoga naroda do svojoga rosaga.

Sprtoleti 1991 je srbska poli-

zrankoma rano so se genile enote (egységek) Jugoslovanske ljudske armade v Sloveniji, štere so stele zaprejši grajnec ino znauvič postaviti suverenost Jugoslavije. Začnila se je desetdnevna bojna za Slovenijo.

Po prvi strejlanjaj so se probali slovenski političari zgučati z jugoslovanskimi prejdni. Tau se jim je nej prišikalo, zatok so šli nad tanke pa tiste zidine, iz šteri bi leko vōdobili več škeri. Kasarne po Sloveniji so izolerali. Jugoslovanska sōdačija je nej

bila dobro pripravljena, nej je pričakūvala takšo mauč slovenske vojske. Lūcki sōdaki so ranč nej znali, prauti komi se bijejo, zatok so se prejkdavali ali dezterterali. V slovensko sōdačijo je nutstaupilo vsikdar več lūdi, »Jugoslovani« pa so sfaldjavali. V Beogradi so ništerni steli, ka aj bi vekša bojna gratala - tau se pa je k sreči nej zgodilo, vej so se pa začnili pogučavati o konci strejlanja.

Evropska skupnost je za 7. julij vkūppozvala konferenco na jadranski otokaj Brioni. Tam so vkūper s Slovenijov, Hrvaškov ino jugoslovanskim vodstvom podpisali »Brionsko deklaracijo«.

Včasik so vōzglasili mēr, sōdačija se je mogla nazaj v kasarne potegniti, za tau pa je Slovenija plačala cejno: tri mejsce je mogla počakati z neodvisnostjov. Brionska dek-

laracija je bila prvi mednarodni dokument, šteroga je podpisala Republika Slovenija kak partnerica.

Po desetdnevnoj bojni so Slovenci več nikak nej steli ostati v Jugoslaviji, na Hrvaškom se je začnila večlejtina bojna. V tisti trej mejscaj je Slovenija terdjala, aj dobi vsikša republika pravico, ka se odlauči, kak šké sodelovati z drūgimi republikami. Konferenca v holandskom Haagi se je končala tak, ka je Jugoslavije več nej bilau, Evropska skupnost pa bi mogla pripoznati nauve demokratične rosage.

Po trej mejscaj moratorija so začnili Republiko Slovenijo pripoznavati rosagi eden za drūgim: Hrvaška, baltski rosagi, države Evropske skupnosti. V prišesnji mejscaj so tau napravile eške ZDA, Rusoška ino Kina, tak so leko Slovenijo maja 1992 gorvzeli v OZN (ENSZ).

Najnovejšo zgodovino Slovenije poznamo že iz novin. 1. maja 2004 je v Evropsko unijo stau pilo deset nauvi članic, zvekšoga nekdešnji komunistični rosagi, med njimi Madžarska pa Slovenija tō, tistoga leta pa je naša matična država gratala članica zavezništva NATO ranč tak. Slovenija je s 1. januarom 2007 nutvpelala evrone, po tistom, ka je desetletje pa pau nūcala svoje »tolare«.

Tak se konča zgodovina lūstev, štera so inda živejla na gnešnoj slovenskoj zemlej, naši slovenski starcov, šteri so privandrali v tau krajino, slovenskoga naroda, šteri se je prebūdo po gezerolejtnom spanji ino Slovenije, štera je edna od najmlajši rosagov v zdajšnoj Evropi. Tak se konča pripovejst našoga matičnoga rosaga, s pomočjav štere ste leko - vūpamo - spoznali dosta nauvoga pa lekar bole razmite, zakoj se gnes kaj godi v Sloveniji. Baug plati, ka ste nas sprevajali po pauti!

-dm-

Slejdni jugoslovanski sōdacke zapūščajō Slovenijo oktobra 1991

V nauvoj Sloveniji so petnajset lejt nūcali »tolare« - France Prešeren na gezérki (»jūrji«)

prejdjnami v Zagrebi ino slovenska vkūper z domanjimi policajami. Pitanje je bilau, što pripozna nauvi slovenski rosag, vej je pa Slovenijo edna velka svetovna sila nej pomagala. Donk so začnili plesti diplomatske lančece, pod pelanjom zunanjoga ministra *Dimitrija Rupla*. ZDA (USA) ino vkūpna Evropa so stele »cejlo ino demokratično Jugoslavijo«. Slovence so

ka). Merika je eške itak nej stegla pomagati Sloveniji, če rejsan je CIA že leta 1990 vōdala, ka Jugoslavija vrazmo spadne.

Slovenski parlament je 25. junija 1991 vōzglaso neodvisnost Slovenije, en den kisnej so držali veuki svetek pred njegov zidinov. V tisti dnevaj je gnako napravila Hrvaška tō, če rejsan je nej bila tak dobro pripravljena. 27. junija

AKADEMIK DR. ANTON VRATUŠA (21. 2. 1915 - 30. 7. 2017)

Nekaj mesecev po tem, ko je 21. februarja vstopil v 103. leto življenja, je 30. julija v Ljubljani umrl akademik dr. Anton Vratuša, rojen na Dolnjih Slavečih na Goričkem. Pokopali so ga na Novih Žalah v Ljubljani.

Z akademikom Antonom Vratušo sem se prvič srečal posredno, in sicer ko sem v *Panonskem zborniku* prebiral razprave o goričkem in porabskem narečju. Njegove ugotovitve so mi razjasnile kar nekaj dilem o narečjih in opozorile na razlike v govorih na obmejnem delu Goričkega in Porabja, ki veljajo še zdaj, ko narečja v Sloveniji pridobivajo na veljavi, v Porabju pa sploh. V živo sva se spoznala, ko je bil predsednik izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije. Zadnjih dvajset let sva sodelovala v Ustanovi dr. Šiftarjevi fundaciji, katere prvi predsednik programskega sveta je bil vrsto let. Kot zelo aktiven član s številnimi pobudami je sodeloval vse do letos. Nazadnje sva si z domačim žganjem nazdravila in drug drugemu zaželela vse dobro tri dni po rojstnem dnevu, ko smo najprej uradno, potem pa v ožjem krogu pokramljali o življenjskih temah. Po tem je začel počasi, toda nevtrajljivo ugašati. Bil je eden najpronikljivejših duhov Goričkega in Slovenije. Bil je zadnji Slovenec, ki se je srečeval in sodeloval z dr. Avgustom Pavlom, cankovskim rojakom, spremljal dogodke, povezane z njim, še posebej izid in predstavitev prevoda njegove *Prekmurske slovenske slovnice - Vend nyelvtan*. Ob sleherni priložnosti se je pozanimal za dogajanje v Porabju, kar je

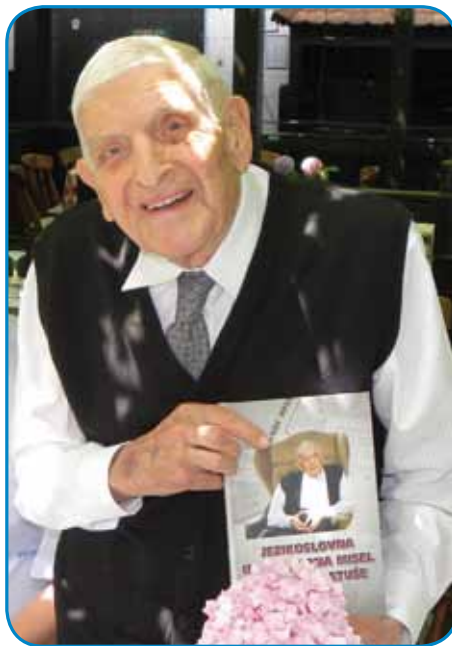
sicer zelo pozorno spremljal v našem tedniku.

Anton Vratuša je diplomiral na Oddelku za slavistiko Filozofske fakultete v Ljubljani leta 1941 in dosegel istega leta doktorat znanosti z disertacijo *Levec in Ljubljanski zvon*.

V narodnoosvobodilnem boju je sodeloval od leta 1941. Od februarja 1942 do septembra 1943 je bil v internaciji v italijanskih koncentracijskih taboriščih, tudi na Rabu. Po samoosvoboditvi internirancev je bil imenovan za namestnika komandanta Rabske brigade. Internirancem in borcem je posvetil knjigo *Iz verig v svobodo - Rabska brigada*.

Delati z akademikom Vratušo je bilo prijetno, ker ni maral povprečnosti ne pri sebi ne pri sodelavcih. Toda tudi takrat, ko smo člani programskega sveta *zamočili*, kot se reče, se ni razjezil, ampak z očetovsko besedo svetoval, kako uresničiti dogovorjeno, in če ni šlo drugače, se je sam lotil dela. To ni bila samo sled, ki mu jo je vtisnilo delo v politiki ali diplomaciji, marveč mnogo več, bila je človeška širina in toplina, kar zmorejo redki. Ob tem ne smem prezreti njegovega vrelca svežih idej in pobud, ki mu jih ni nikoli zmanjkalo. Mnoge smo uspešno uresničili, kar je dvignilo raven prepoznavnosti fundacije doma in v sosednjih državah, celo tiste, ki jih je načrtoval okrog svoje stoletnice. Bil je podpredsednik zveznega izvršnega sveta, predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS, direktor In-

štituta za družbene vede v Beogradu, redni profesor na Univerzi v Beogradu in Ljubljani, ustanovitelj Mednarodnega centra za upravljanje javnih podjetij v deželah v razvoju, izredni član SAZU

od leta 1978, redni član pa od leta 1985, kjer se je s posebno pozornostjo ukvarjal s proučevanjem narodnih manjšin. Vodil je skupino akademikov, ki so obiskali Slovence in tudi druge manjšine v sosednjih državah, tudi na Madžarskem. Iz tega obdobja sta simpozij v Mariboru in publikacija *Slovenci v avstrijski zvezni deželi Štajerski*. Po simpoziju in publikaciji, v kateri so objavljeni referati, so štajerski Slovenci iz anonimnosti *stopili* v strokovno, politično in medijsko javnost.

Kakor je poznal dogajanje v svetu, na globalni ravni, kot se zdaj reče, tako se je zanimal za življenje v ožjem okolju, v Prekmurju, na Goričkem, spodbujal sodelavce Krajinskega parka pri njihovem delu in razvoju dolgo pozabljenе obmejne pokrajine. Ob dr. Vaneku Šiftarju, s katerim je prijateljeval več desetletij, se je kot

eden redkih izobražencev zavzemal za sodelovanje med severovzhodno Slovenijo, Železno županijo, zlasti Porabjem, avstrijsko Štajersko, s posebnim posluhom za tamkajšnjo majhno slovensko manjšino, in tudi za sodelovanje z avstrijsko Gradišcanško ter njeno hrvaško manjšino. Skrbelo ga je, kot že rečeno, kakšna bo usoda štajerskih Slovencev, o čemer se je večkrat pogovarjal z dr. Andrejo Haberl Zemljič, sodeloval pri natisu njene disertacije v slovenskem prevodu in vključeval v program Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije Kulturno društvo člen 7, tako s prejšnjim

predsednikom Brankom Lenartom kot sedanjo predsednico mag. Suzanne Weitzlner. Ustanova ohranja stike in sodelovanje s Panonskim inštitutom v Pinkovcu/Guttenbachu in njegovim predstojnikom dr. Robertom Hajszanom Panonskim, ki je najprej začel sodelovati z Vanekom Šiftarjem.

Pogosto sem imel občutek, da mu Ustanova dr. Šiftarjeve fundacije pomeni zelo veliko, kar smo spoznavali po načrtih, kaj vse bi še kazalo izpeljati in pripraviti, še zlasti za mlado generacijo. Letej je namenjen, na njegovo pobudo, literarni natečaj osnovno- in srednješolcev na izbrano temo, poimenovan *Moj ogravec/Moj vrt*, če omenim zgolj en dogodek, ki bo spet na začetku oktobra.

Anton Vratuša je bil ugleden član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Vodstvo SAZU mu je ob

100-letnici izkazalo posebno spoštovanje s prvim obiskom v Prekmurju in z veličastno, pristrčno slovesnostjo v Ljubljani. Takrat je izšla obsežna monografija *Jezikoslovna in literarna misel Antona Vratuše* kot skupni projekt SAZU, Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije in Pomurske akademsko znanstvene unije. Ugledni avtorji so ovrednotili njegovo jezikoslovno, literarno-zgodovinsko in leposlovno delo predvsem zato, ker so mu bila ta področja osebno najbolj pri srcu. Pogosto je izpostavljaj, da se je nameraval ukvarjati z jezikom in literaturo, kar je naznanil z doktorsko disertacijo o *Franu Levcu in Ljubljanskem Zvonu*, pa tudi z jezikovnimi in literarnozgodovinskimi razpravami, vendar se je moral takoj po vojni lotiti drugih nalog in obveznosti v politiki ter diplomaciji. Iz zgodnjih let so tudi njegovi stiki s pisateljem Miškom Kranjcem in pisanje o njegovem delu, sodelovanje v kulturno-literarnem glasilu *Mladi Prekmurec*. Pisal pa je tudi o drugih avtorjih, svojo *literarno pot* pa je začel in končal v *Novinah*.

Za sklepno misel v spomin na velikega Goričanca akademika dr. Antona - Toneta Vratušo njegove besede: »*Seveda doživi človek vsakršna presenečenja, ampak karkoli dobrega ali slabega se mi je zgodilo v življenju, sem se vedno spraševal, kaj je v dogodku dobrega, takega, na čemer lahko gradim naprej. Človek se mora znati izkopati iz težav.*«

Hvala za vse, v imenu bralcev in uredništva,
Ernest Ružič

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 11. AVGUSTA
DO 17. AVGUSTA**

PETEK, 11.08.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 Vikend paket, 10.45 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.25 Moj pogled na znanost: Prof. dr. Milena Horvat, dokumentarna oddaja, 11.50 Kraji in običaji: Bivanje trenutka - o skoraj tržaški glasbi, oddaja TV Koper-Capodistria, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Slastni tofu, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Spevoples Zeleni Jurij, muzikal po ljudskih motivih: FS Tine Rožanc, MKZ Ljubljanski madrigalisti, Karin Možina in Gregor Volk, 14.25 Mount Everest, dokumentarni film, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 Platforma: documenta 14, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2017: Po svetu, 18.10 Pujsa Pepa: Pomlad, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Noč Modrijanov 2016, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Škrlatna ulica, ameriški film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

PETEK, 11.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 Slovenski vodni krog: Hudinja, dokumentarna nanizanka, 9.30 Dobro jutro, poletni izbor, 11.45 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.45 Na obisku: Kulturno društvo Alojz Kocjančič, 13.25 Bleščica, oddaja o modi, 14.10 Bučke, satirično informativna oddaja, 14.40 Dober dan: Kuharski dvoboj, 15.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.10 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.35 Robanov Joža, dokumentarni feljton, 17.15 Mira Marko, dokumentarni portret, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Atletika - svetovno prvenstvo, 23.00 Polnočni klub: Ali reinkarnacija obstaja? 0.15 Janez Bončina Benč - September in prijatelji, posnetek koncerta, 1.55 Glasbeni spoti, 3.00 Atletika - svetovno prvenstvo, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 12.08.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.40 Dosje: 10 let slovenske države, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.45 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Ambienti, 15.05 Človeško veselje: Mesto v prostoru in času, angleška dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Pater Karel Gržan, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Učiteljicaaaa!, dokumentarna oddaja, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Kalimero: Pravi prijatelji, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Črno ali belo, ameriški film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Poletna scena, 22.50 Zaklonišče, ameriški film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

SOBOTA, 12.08.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 10.10 Čarokuhinja pri atu: Slovenske gorice, 10.45 10 domačih, 11.30 Kraji in običaji: Bivanje trenutka - o skoraj tržaški glasbi, oddaja TV Koper-Capodistria, 12.15 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.30 Bleščica, oddaja o modi, 14.10 Presenečenja, 15.00 Janez Bončina Benč - September in prijatelji, 16.50 Greva se Ježka, TV-priredba gledališke predstave, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Čudežna Johanca, dokumentarni feljton, 19.15 Infodrom, poletje 2017: Po svetu, 19.25 Adrenalinci: Rafting, dokumentarna serija o mladostnikih, 20.00 Atletika - svetovno prvenstvo, 23.00 Laibach, simfonični orkester RTV Slovenija, mešani pevski zbor in Simon Dvoršak, Festival Ljubljana, Križanke, 0.00 Big band RTV Slovenija: Uroš Perič - 10 let, 1.55 Glasbeni spoti, 2.55 Atletika - svetovno prvenstvo, 6.15 Glasbeni spoti

NEDELJA, 13.08.2017, I. spored TVS

6.35 Poletna scena, 7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji: Odločni program, risanka, 10.05 Nabriti detektivi: Preizkus poguma, nemška otroška nanizanka, 10.50 Prislunimo tišini: Invalidom se prilagaja sodni red in postopki v nezgodah, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Noč Modrijanov 2016, 15.10 Dekle z rumeno pentljo, ameriški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 18.40 Dinotačke: Kar je bilo mrzlo, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00

Modna hiša Velvet (II.): Valentinovo, španska nadaljevanka, 21.35 Intervju: dr. Renato Podberšič, 22.25 Poročila, Šport, Vreme, 22.50 Poletna scena, 23.15 Monsun, francosko-kanadska dokumentarna oddaja, 0.40 Preludij in Izoldina ljubezenska smrt (Simfonični orkester RTVS in Lior Shambadal), 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

NEDELJA, 13.08.2017, II. spored TVS

7.20 Glasbena matineja, 8.55 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 9.55 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.35 Učiteljicaaaa!, dokumentarna oddaja, 11.05 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 12.40 Avtomobilnost, 13.25 Vlomilci delajo poleti, družinska komedija, 15.20 Big band RTV Slovenija: Uroš Perič - 10 let, 17.25 Zvezdana: Vklopi empatijo, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 19.00 Veliki koncert Orkestra Mandolina Ljubljana z gosti, dirigent Andrej Zupan, 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Atletika - svetovno prvenstvo, 23.00 Anno Domini, ameriška nadaljevanka, 23.45 Atletika - svetovno prvenstvo, 2.50 Glasbeni spoti, 3.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 14.08.2017, I. spored TVS

5.30 Poletna scena, Utrip, 6.10 Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.15 10 domačih, 11.55 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Pripoved o vročem rižu, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tone, javi se!, dokumentarni film, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircbologi: O dolgih prstih, dobrih knjigah in snegu vseh vrst, mozaična oddaja za otroke, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Skok s padalom, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Angelčin šal, risanka, 18.10 Vila Mila: Čof, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 20.55 Čez planke: Flores, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Zločini v Walesu (II.), angleška miniserija, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

PONEDELJEK, 14.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Slovenski vodni krog: Dreta, dokumentarna nanizanka, 9.20 Dobro jutro, poletni izbor, 11.35 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.35 Dober dan: Ne vzemi ločenca? 13.25 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.35 Polnočni klub: Ali reinkarnacija obstaja? 16.00 Upor, dokumentarni film, 17.00 Avtomobilnost, 17.40 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Derren Brown: Apokalipsa, 20.50 Kjer bom doma (II.): Odgovori mi, ljubi, avstralska nadaljevanka, 21.40 David Beckham - iz ljubezni do igre, angleška dokumentarna oddaja, 23.10 Večer z lutkami: Praznoverje, razvedrilna oddaja, 0.00 Glasbeni spoti, 1.05 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 15.08.2017, I. spored TVS

5.30 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 8.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.00 Marijino vnebovzetje, 10.55 Obzorja duha, 11.45 Operne arije: Sopranistka Milena Morača, 12.20 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Čez planke - Vietnam, 14.25 Učiteljicaaaa!, dokumentarna oddaja, 15.00 Potepanja - Barangolások: Kaposvár és/in Kecskemét, oddaja TV Lendava, 15.45 Otroški program: Op! 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kulturni vrhovi: Utrinki z romarskih poti, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Onkraj gradbišča, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Poldi: Dan, ko se je čuvaj templja razjezil, risanka, 18.10 Niko: Pod mostom, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.00 Durrellovi (I.), angleška nadaljevanka, 20.50 Kot ženska, belgijsko-angleško-francosko-katarski film, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.40 Poletna scena, 23.05 Pričevalci: Nada in Dečo Žgur, dokumentarna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

TOREK, 15.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 Slovenski vodni krog: Rinža, dokumentarna nanizanka, 9.15 Dobro jutro, poletni izbor, 11.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.00 Gašerbrum II, dokumentarni film, 12.50 Čarokuhinja pri atu: Šaleška dolina, 13.20 Dober dan: Ko se rodi otrok, 14.20 Od blizu, pogovorna

oddaja z Vesno Milek: Pater Karel Gržan, 15.20 Celica, dokumentarni feljton, 16.00 A. Ipavec: Barve zelenega smaragda, ljudska simfonična pesnitev, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.05 Francišek - papež, ki hoče spremeniti svet, francoska dokumentarna oddaja, 21.05 Kjer bom doma (II.): Vzajem, avstralska nadaljevanka, 22.00 Čas za Manco Košir: Vera, 22.50 Skrivnosti Brokenwooda (II.), novozelandska mini-serija, 0.20 Glasbeni spoti, 1.20 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 16.08.2017, I. spored TVS

5.45 Poletna scena, Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.50 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.30 Festival Radovljica 2008: Ansambel Mikado, ženska v angleški renesansi, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Zimski užitki ob dobrih pijaci, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: dr. Renato Podberšič, 14.20 Kulturni vrhovi: Utrinki z romarskih poti, dokumentarna oddaja, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.45 Male sive celice: Oš Franja Malga - ja Šentjur in Oš Ljudski vrt Ptuj, kviz, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zdravje Slovencev: Alkoholizem, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Skuhna, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Čarli in Lola: O, kako mi je darilo zate všeč!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Deški zbor, ameriški film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Pot v boljši jutri, nemška miniserija, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

SREDA, 16.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 Slovenski vodni krog: Cerkniščica, dokumentarna nanizanka, 9.30 Dobro jutro, poletni izbor, 11.50 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.35 10 domačih, 13.20 Dober dan, 14.20 Graška gora poje in igra 2016, 15.35 Odmev davnine: Baba, izobraževalna oddaja z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 16.15 Večer z lutkami: Praznoverje, razvedrilna oddaja, 17.10 Čas za Manco Košir: Vera, 18.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.55 Otroški program: Op! 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Ko pop sreča klasiko, glasbeno dokumentarna oddaja, 20.50 Kjer bom doma (II.): Nepozabna, avstralska nadaljevanka, 21.40 Dobrodošli v Begunistanu, francoska dokumentarna oddaja, 22.35 Presenečenja, 0.15 Glasbeni spoti, 1.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 17.08.2017, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.15 Vikend paket, 10.45 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.10 Zdravje Slovencev: Alkoholizem, dokumentarna oddaja, 11.50 Ambienti, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Konec tedna v Hakodateju, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Ilirske province, dokumentarni film, 14.25 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem: ifj. Horváth Károly, oddaja TV Lendava, 15.35 Čez planke: Flores, 16.30 Poletna scena, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Moj pogled na znanost: Prof. dr. Zvezdan Pirtošek, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Maha in Talha Ahmed, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Zu: Zu drži oblubo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Umori na podežlju (XIX.): Zločin in kazni, angleška nanizanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Lov (II.), angleška miniserija, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

ČETRTEK, 17.08.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Piranski zaliv, dokumentarna nanizanka, 9.00 Dobro jutro, poletni izbor, 11.15 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 12.10 Dober dan: Odnosi s taščami, 13.10 Slovenski magazin, 13.50 Čarokuhinja pri atu: Savinjska dolina 14.20 35 let oddaje ŠTOS: Še v Torek Obujamo Spomine, 16.55 Dosje: 10 let slovenske države, 18.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.50 Otroški program: Op! 20.00 Na žogi svet stoji, ameriška dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (III.): Vse za ljubezen, avstralska nadaljevanka, 21.50 Trinajst, angleška nadaljevanka, 22.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: msgr. Alojz Uran, 23.50 Bučke, satirično informativna oddaja, 0.15 Slovenska jazz scena: Jazz Ravne: Vid Jamnik kvartet z gosti, 1.10 Glasbeni spoti, 2.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA ZAČETNIKE

SZLOVÉN NYELVTANFOLYAM KEZDŐKENEK

UČIMO SE SLOVENSKO

Tečaj bo septembra, oktobra in novembra 2017,
enkrat tedensko po 2 uri (v večernem času)
v Slovenskem domu v Monoštru.

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: 25. avgust 2017

Prijavite se lahko po telefonu: 94 380 208
ali na e-naslovu: biserka.bajzek@gmail.com

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
SZLOVÉN NYELVTANFOLYAMOT indít kezdők részére.

2017. szeptember – október – november hónapokban,
heti 1 alkalommal 2 óra (az esti órákban)
a Szlovének Házában Szentgotthárdon.

A tanfolyam ingyenes.

Jelentkezési határidő: 2017. augusztus 25.

Jelentkezni lehet a 94/380-208-as telefonszámon

FS Sakalovci v Domanjševcih

30. julija je madžarska narodna skupnost občine Šalovci organizirala celodnevni kulturni dogodek Praznik žetve, plesa in petja v Domanjševcih. V kulturnem programu je sodelovala tudi FS ZSM Sakalovci, ki se je predstavila s porabskimi plesi pod vodstvom Dragice Kolarič.

Monoštrski tek

Člani družine Horváth iz Sakalovcev z medaljami

Letošnji monoštrski tek v spomin na monoštrsko bitko so priredili v več panogah. Glavnega teka na progi od monoštrske baročne cerkve do spominskega križa v Modincih in nazaj (9,5 km) se je udeležilo 170 tekačev in tekačic. Zmagovalec glavnega teka je bil Zsolt Kosar iz Monoštra.

Teka so se udeležili vsi člani družine Horváth iz Sakalovcev. Med malčki je Nimród Horváth končal na prvem, njegov brat Benedek Horváth pa na tretjem mestu. Najstarejši otrok družine Joakim se je udeležil hoby-teka in je bil sedmi. Z njim je bežala tudi mama Renata Düh Horváth. Oče Tibor Horváth je bil udeleženec glavnega teka, v cilj je pribežal kot 18. Čestitamo!

L.R.H.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB